

JÁNOVI MARTÁKOVI

Bratislava 5. januára 1948

Milý pán správca!

Predovšetkým šťastnejší a lepší nový rok prajem Vám i všetkým matičným pracovníkom.

Máme na vybavenie niektoré malučkosti. Subvenciu v sume Kčs 500.000 dávam poslať Matici zajtra. Návrh na poskytnutie druhej subvencie na vydávanie Prameňov zadržali na financiách; obávam sa, že z rozpočtu 1947 nebude mi už možno vyintervenovať ju, jednako sa MS môže uspoľahnúť, že tieto peniaze budú tiež a môže sa prikročiť k realizovaniu plánov na vydávanie Prameňov. Ak by som totiž nestihol dnes, najneskoršie zajtra dr. Josku, ktorému by som mohol vysvetliť, o čo ide, a v dôsledku toho by nemohol náš úrad zachovať termín na odčerpanie subvencie z rozpočtu na r. 1947, uznesením Zboru povereníkov zaviazeme náš úrad (PŠO) ako i Povereníctvo financií, aby každoročnou dotáciou pamätalo na vydávanie Prameňov.

V podmienkach pre poskytnutie tejto subvencie chcem uviesť m. i. i to, aby za to Matica slovenská vydávala niektoré štúrovské spisy alebo niektoré spisy štúrovcov pre širšie obecnstvo, a to ešte v tomto jubilejnom roku. Tak ako sme o tom už spolu hovorili.

Veľmi by som bol rád, keby ste sa sami podujali vybrať a zredigovať také prístupné a inštruktívne výbery zo štúrovskej literatúry. Ide o to, aby bolo zrejmé, že naše úsilie nadväzujú na snahy pred storočím a prameňom udalostí terajších sú ušľachtilé snahy štúrovskej generácie pred storočím. Myslím na to, aby vyšli a ešte tohto roku

a) články zo Slovenských národných novín z konca r. 1847 a zo začiatku r. 1848, v ktorých sa signalizujú budúce udalosti a slovenský postoj k nim, požiadavky a pod.;

b) Štúrove reči a články, súvisiace s programom slovenskej účasti v revolúcii;

c) články hodnotiace bezprostredne po r. 1849 revolučné udalosti (z Hurbanových Slovenských pohľadov, ide o články Hurbanove, Geromettove, pravdepodobne aj Palárikove);

d) revolučné proklamácie, memorandá (mikulášske Žjadosťi), reči a pod.;

e) rozpomienky na revolúciu (v Goláňovej knihe Za slobodu sú už sčasti publikované, treba k nim pridať Hurbanove rozpomienky z Pohľadov, príslušné úryvky z memoárov Francisciho, Tomášikových, Laskomerského atď.);

f) revolučné piesne a výber z poézie štúrovskej inšpirovanej r. 1848;

g) ukážky z prózy a dramatiky spracúvajúcej tematiku revolučnú, pričom mám na mysli viacej zreteľ ideový ako estetický;

h) údajne sú veľmi poučné a obsažné Hurbanove listy písané žene v r. 1848-49 (sú uložené v Slov. nár. múzeu v T.Sv.M.);

ch) články týkajúce sa bojov o spisovnú slovenčinu, nakoľko majú charakter zásadný, národno-politický, hlavne odpovede na Kollárovu knihu Hlasové;

i) preklad Hodžovej práce Der Slowak, prípadne aj úryvky z knihy Dobrô slovo Slovákom súcim na slovo;

j) ohlasy slovenskej účasti v revolúcii v českej, poprípade aj v inoslovanskej tlači; atď.

Predpokladám, že Matica si robí vydavateľský program pre jubilejný rok a možno, že toto všetko alebo azda väčšina z týchto vecí je pojatá už do programu. Ide len o to, aby niektoré základné a zásadné veci boli prístupné najširšiemu kruhu slovenského čitateľstva. Každý zväzok nech má primeraný úvod osvetľujúci ústrednú tému jednotlivých zväzkov a komentujúci otláčený text. Myslím tiež, že by bolo najvhodnejšie práce vydávať podľa dnešnej spisovnej normy a dnešného pravopisu. Dr. Mráz, od ktorého som si tieto námety vyžiadal, hovorí, že by pre MS nebolo príliš ťažké tieto veci uskutočniť; pri ich realizovaní sa môže oprieť o spoluprácu členov svojich vedeckých odborov.

Vás však prosím, pán správca, aby ste jednako len dobre premysleli celý edičný program i uvážili. ko-

mu na spracovanie tú-ktorú vec dáte, pretože by nemalo zmysel niečo vydávať, ak by tie-ktoré vydania priniesli zmätok a nie objasnenie do všeobecných predstáv o udalostiach pred storočím, o ich význame a dnešnej hodnote pre nás.

Budem Vám povďačný, ak ma poinformujete, čo o veci súdite. Takisto budem rád, keď napíšete, čo MS chystá pre terajší jubilejný rok, a to tým skôr, lebo i v Bratislave je zostavený už edičný program (Povereníctvo informácii) a na Zbore povereníkov sme sa tak uzniesli, že edičná činnosť má sa dirigovať centrálnie tak, aby jedny a tie samy práce nevychodili v dvoch nakladateľstvách alebo s odchylným zacielením.

Žiadanú brožúrku o r. 1848 napíšem. Termín Vám však nezachovám, ba ani v tejto chvíli ešte neurčujem.

Srdečne si Vás zdraví

Váš
L. Novomeský

Ján Marták (charakt. pozri v I. zv. str. 322) pripísal na list: „Vybavené ústne na audiencii 14. jan. 1948.“